

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะ
กรณีศึกษา ชุมชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี*
FACTOR AFFECTING COMMUNITY AWARENESS AND PARTICIPATION IN WASTE
MANAGEMENT, CASE STUDY BANG RAK NOI SUBDISTRICT COMMUNITY,
MUEANG DISTRICT, NONTHABURI PROVINCE

¹รุ่งรติศ คงยังยืน Rungradit Kongyoungyune ²พินะเวช คงยังยืน Pinavet Kongyoungyune

³ฐากร สวัสดิ์กำจร Thakon Sawatdikumthon

^{1,2,3}คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก Faculty of Liberal Arts, Krirk University, Thailand

Corresponding Author E-mail: rungradit.k@staff.krirk.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประชากรคือประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย จำนวน 30,785 คน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 395 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.714, p < 0.01$) และทุกด้านของปัจจัยด้านการตระหนักรู้กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนในรายด้านพบว่าด้านที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือ ด้านการสร้างความรู้ความตระหนักในชุมชนกับด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการในการจัดการขยะชุมชน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.742, p < 0.01$) รองลงมาคือด้านการสร้างความรู้ความตระหนักในชุมชนกับด้านการสนับสนุนโครงการการจัดการขยะของชุมชนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.668, p < 0.01$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ ด้านการคัดแยกขยะในครัวเรือนกับด้านการประเมินโครงการการจัดการขยะของชุมชนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.345, p < 0.01$) 3) ปัจจัยด้านการตระหนักรู้มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐานโดยรวมเท่ากับ 0.714 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) โดยรวมเท่ากับ 0.510 หมายความว่า ร้อยละ 51.10 ของความแปรปรวนในปัจจัยการมีส่วนร่วมสามารถถูกทำนายด้วยปัจจัยด้านการตระหนักรู้

คำสำคัญ: การตระหนักรู้, การมีส่วนร่วม, การจัดการขยะ

Abstract

The research article aimed to study 1) the level of awareness and community participation in waste management among the people of Bang Rak Noi Subdistrict, Mueang District, Nonthaburi Province, 2) the relationship between community awareness and participation in the waste management of the people of Bang Rak Noi Subdistrict, Mueang District, Nonthaburi Province, 3) factor affecting awareness and participation of the people in the management of solid waste in the community. This research was a quantitative research using a questionnaire research instrument. The population was people in the community living in the Bang Rak Noi Subdistrict Administrative Organization area, numbering 30,785 people, using as a sample of 395 people. The results of the research found that; 1) Level of community awareness and participation in managing waste of the people of Bang Rak Noi Subdistrict, Mueang District, Nonthaburi Province in all aspects were at a moderate level. 2) Relationship between community awareness and participation in managing waste of the people of Bang Rak Noi Subdistrict, Mueang District, Nonthaburi Province in overall, there was a statistically significant high positive relationship ($r = 0.714$, $p < 0.01$), and all aspects of the awareness factor and participation factor had a significantly high positive relationship with statistical significance at 0.01. For each aspect, it was found that the aspect with the highest relationship was creating awareness in the community and participating in community waste management, there was a positive relationship with a high level of statistical significance ($r = 0.742$, $p < 0.01$), followed by the aspect of creating awareness in the community and the aspect of supporting the community waste management project which had a positive relationship at high level of statistical significance ($r = 0.668$, $p < 0.01$). The side with the least relationship was the aspect of household waste separation and the evaluation aspect of community waste management projects had a low and statistically significant positive relationship ($r = 0.345$, $p < 0.01$). 3) The awareness factor had a statistically significant positive influence on the participation factor, the overall standard multiple regression coefficient was equal to 0.714, with statistical significance at the 0.01 level, and the overall quadratic multiple correlation coefficient (R^2) was equal to 0.510, meaning that 51.10 percent of the variance in the participation factor could be predicted by cognitive factors.

Keywords: Awareness, Participation, Waste Management

บทนำ

ในปัจจุบันสภาพของชุมชนในประเทศไทย ล้วนแล้วแต่มีปัญหาในการจัดการกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ใกล้ตัวมากที่สุดคือ การจัดการกับขยะที่เกิดขึ้นมาจากการใช้ชีวิตประจำวันของทุกคนในชุมชนซึ่งปัญหาด้านการจัดการขยะในครัวเรือนเบื้องต้นอยู่ที่การจัดการในครัวเรือนเพื่อ รวบรวม คัดแยก ขยะที่เกิดขึ้นให้เหมาะสมเพื่อที่จะให้หน่วยงานด้านการบริการชุมชนดำเนินการนำขยะไปทิ้งต่อไป จะเห็นว่า ขั้นตอนในการจัดการขยะในครัวเรือนนั้นไม่ใช่เรื่องยาก แต่ในชุมชนประกอบไปด้วยจำนวนครัวเรือนเป็นจำนวนมาก การตระหนักรู้ในการจัดการกับขยะในครัวเรือนและชุมชนจึงมีความหลากหลาย สิ่งที่เกิดขึ้นในลำดับต่อไปจากครัวเรือนคือการจัดการกับขยะในชุมชน ดังนั้นสิ่งสำคัญนอกจากการมีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเพื่อการจัดการขยะในชุมชนทำให้ชุมชนนั้นมีสิ่งแวดล้อมที่ดี ในแต่ละปีคนไทยทิ้งขยะรวมกันกว่า 25.70 ล้านตัน โดยมีปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ 8.80 ล้านตัน ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดถูกต้อง 9.80 ล้านตัน ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดไม่ถูกต้อง 7.10 ล้านตัน และปริมาณขยะมูลฝอยตกค้าง 9.91 ล้านตัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2566)

สำหรับการนำขยะเข้ามาในประเทศไทยอยู่ในกลุ่มผู้นำเข้าขยะพลาสติกมากที่สุดของโลก จึงทำให้ขยะเป็นปัญหาใหญ่ระดับชาติ ซึ่งเมื่อดูจากข้อมูลสถานการณ์ขยะและของเสียอันตราย กรมควบคุมมลพิษรายงานสถานการณ์ปริมาณขยะในประเทศไทยยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยปี 2564 มีขยะ 24.98 ล้านตัน โดยมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นทุกปีเนื่องจากปัจจัยที่ทำให้ปริมาณขยะมากขึ้นจากการมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ชุมชนเมืองขยายตัว รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการบริโภคที่เพิ่มมากขึ้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2566)

ในพื้นที่ตำบลบางรักน้อย มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้น จำนวน 150 ตัน ในปี พ.ศ.2565 ซึ่งในชุมชนในเขตการรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อยส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่ให้บริการทิ้งขยะในชุมชน แต่มีการเก็บขนไปกำจัดในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงส่งผลให้มีปริมาณขยะที่กำจัดไม่ถูกต้อง จำนวน 5.03ตัน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย, 2565) สภาพปัญหาในชุมชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ในชุมชนทิ้งขยะแบบไม่ถูกวิธี เช่น การทิ้งขยะกองรวมกันและกระจัดกระจายในชุมชน การทิ้งขยะตามพื้นที่สาธารณะ อาทิ ข้างถนน วัด ตามบ้านเรือนและร้านค้าทั่วไป ซึ่งในชุมชนได้มีการกำหนดพื้นที่ในการทิ้งขยะ ในบางช่วงเวลาที่รถขนขยะยังไม่ถึงรอบการเข้าไปเก็บ ทำให้ขยะเกิดการหมักหมม ทำให้ภูมิทัศน์ในชุมชน ดูไม่สะอาดตาและมีกลิ่นเหม็น เพราะในชุมชนไม่มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิดเพียงพอ และรอบในการจัดเก็บขยะของรถเก็บขยะของตำบลบางรักน้อยมีช่วงเวลารอคอยนานเกินไป เหตุเพราะว่าทาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย มีงบประมาณในการจัดซื้อรถเก็บขยะเพื่อขนขยะไปทิ้งในที่ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีจัดไว้เท่านั้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อยจึงได้จัดรอบในการเข้าเก็บขยะในชุมชนอาทิตย์ละ 2 รอบ ประกอบด้วยในสถานการณ์ปัจจุบันประชากรในชุมชนมีการนำพลาสติกและโฟมมาใช้กันจำนวนมากขึ้น ซึ่งพลาสติกและโฟมเหล่านี้เป็นวัสดุที่ย่อยสลายยาก ขยะหรือของเสียแบ่งเป็นขยะธรรมดาทั่วไป ได้แก่ เศษอาหาร กระดาษ โฟม พลาสติก ขวด แก้ว โลหะ ฯลฯ และของเสียอันตราย ขยะส่วนใหญ่จะถูกนำไปกำจัดอย่างไม่ถูกลักษณะ เช่น การเทกลางแจ้งและเผาหรือมีการทิ้งในลำคลอง เมื่อไม่มีการจัดการที่ถูกต้องจึงส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การกำจัดโดยวิธีดังกล่าวมานี้ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยต่อผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง และยังทำลายชั้นบรรยากาศโลกและยังก่อให้เกิดมลพิษทาง

น้ำอีกด้วย ทำให้เกิดการเน่าเสียค้างอยู่ในสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจก่อให้เกิดแหล่ง พาหนะนำโรค เป็นมลพิษและส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชากรในชุมชนและส่งผลถึงหมิ่นรวบ

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์และอิทธิพลของการตระหนักรู้กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะกรณีศึกษา ชุมชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี” เพื่อทราบแนวทางในการส่งเสริมให้ชาวบ้านในชุมชนได้ทราบแนวทางการจัดการขยะในชุมชนได้ถูกวิธีอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านการตระหนักรู้และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนมีความสัมพันธ์กัน
2. ปัจจัยด้านการตระหนักรู้มีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะในพื้นที่ ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการดังนี้ 1) การวิจัยเชิงเอกสาร มุ่งศึกษาการค้นคว้าตำราทางวิชาการ เอกสารทางวิชาการ เพื่อให้ได้ข้อมูลอ้างอิงเป็นข้อค้นพบ (Findings) เพื่อความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความถูกต้อง (Validity) โดยประเภทของเอกสารที่จะใช้สำหรับเก็บข้อมูลงานวิจัยนี้จะเน้นที่การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ หนังสือราชการ กฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือคือแบบคำถาม (Questionnaire) เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้การแจกจ่ายแบบสอบถามและการรวมโดยทำเป็นแบบสอบถามใน Google form แล้วส่ง Link ให้เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อยเพื่อนำเข้า Website ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อยต่อไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย จำนวน 30,785 คน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 399 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร

ของ Taro Yamane (1973) โดยการกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ได้จำนวน 395 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สกัดจากนิยามปฏิบัติการที่ได้มาจากแนวคิดทฤษฎีการตระหนักรู้และแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วจึงนำเครื่องมือเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ Google form ทำเป็นแบบสอบถามแล้วส่ง Link เข้า Website ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย เพื่อให้ผู้นำชุมชนส่งเข้าในกลุ่ม Social Media Application ของชุมชน โดยเปิดรับข้อมูลตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2566 ถึงเดือน ธันวาคม 2566 มีผู้ตอบกลับมาจำนวน 402 คน เป็นข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนที่ต้องตัดทิ้งจำนวน 5 คน การวิจัยครั้งนี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ 1) สถิติเชิงพรรณนา คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) สถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และหาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (B) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Beta: β) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการตระหนักรู้

การตระหนักรู้ 4 ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การรวบรวมขยะให้เป็นที่ เพื่อการจัดเก็บ(A1)	3.30	1.234	ปานกลาง	2
2. การคัดแยกขยะในครัวเรือน(A2)	3.35	0.948	ปานกลาง	1
3. การแปรรูปขยะในครัวเรือน(A3)	2.92	1.086	ปานกลาง	4
4. การสร้างความตระหนักในชุมชน(A4)	3.23	1.059	ปานกลาง	3
รวม	3.20	0.874	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับปัจจัยด้านการตระหนักรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้านของปัจจัยด้านการตระหนักรู้อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการคัดแยกขยะในครัวเรือน(A2) อยู่ในอันดับ 1 ด้านการรวบรวมขยะให้เป็นที่ เพื่อการจัดเก็บ(A1) อยู่ในอันดับ 2 ด้านการสร้างความตระหนักในชุมชน(A4) อยู่ในอันดับ 3 และด้านการแปรรูปขยะในครัวเรือน(A3) อยู่ในอันดับ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม 5 ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการขยะชุมชน(B1)	3.07	1.007	ปานกลาง	4
2. การมีส่วนร่วมดำเนินการในการจัดการขยะชุมชน(B2)	3.19	1.066	ปานกลาง	1
3. การสนับสนุนโครงการการจัดการขยะของชุมชน(B3)	3.15	1.145	ปานกลาง	2
4. การประเมินโครงการการจัดการขยะของชุมชน(B4)	2.79	1.175	ปานกลาง	5
5. การใช้เทคโนโลยีหรือสื่อสารในการเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะ(B5)	3.10	1.090	ปานกลาง	3
รวม	3.06	0.912	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้านของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางโดย ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการในการจัดการขยะชุมชน (B2) อยู่ในอันดับ 1 ด้านการสนับสนุนโครงการการจัดการขยะของชุมชน(B4) อยู่ในอันดับ 2 ด้านการใช้เทคโนโลยีหรือสื่อสารในการเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะ(B5) อยู่ในอันดับ 3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการขยะชุมชน(B1) อยู่ในอันดับ 4 และด้านการประเมินโครงการการจัดการขยะของชุมชน(B4) อยู่ในอันดับ 5 ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 3 ผลการผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยด้านการตระหนักรู้และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม

Correlations											
	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	B4	B5	A	B
A1	1										
A2	.586**	1									
A3	.462**	.597**	1								
A4	.534**	.519**	.530**	1							
B1	.486**	.387**	.356**	.521**	1						
B2	.425**	.490**	.520**	.742**	.550**	1					
B3	.546**	.377**	.497**	.668**	.504**	.713**	1				
B4	.464**	.345**	.481**	.552**	.679**	.639**	.662**	1			
B5	.483**	.354**	.350**	.507**	.544**	.553**	.583**	.690**	1		
A	.817**	.821**	.796**	.797**	.545**	.669**	.652**	.574**	.529**	1	
B	.578**	.468**	.532**	.719**	.781**	.831**	.839**	.888**	.812**	.714**	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

(n=395)

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างปัจจัยด้านการตระหนักรู้และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม พบว่าในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.714, p < 0.01$) และทุกด้านของปัจจัยด้านการตระหนักรู้กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนในรายด้านพบว่าด้านที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือ ด้านการสร้างความตระหนักในชุมชน(A4) กับด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการในการจัดการขยะชุมชน(B2) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.742, p < 0.01$) รองลงมาคือด้านการสร้างความตระหนักในชุมชน(A4) กับด้านการสนับสนุนโครงการจัดการขยะของชุมชน(B3) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.668, p < 0.01$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ ด้านการคัดแยกขยะในครัวเรือน(A2) กับด้านการประเมินโครงการจัดการขยะของชุมชน(B4) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.345, p < 0.01$) จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

3. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน พบว่า

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมและปัจจัยด้านการตระหนักรู้

ตัวแปรการตระหนักรู้ 4 ด้าน	B	SE B	β	t	Sig. t
1. การรวบรวมขยะให้เป็นที่เป็นที่ เพื่อการจัดเก็บ(A1)	0.186	0.032	0.252**	5.894	<0.001
2. การคัดแยกขยะในครัวเรือน(A2)	-0.052	0.044	-0.052**	-1.136	<0.001
3. การแปรรูปขยะในครัวเรือน(A3)	0.143	0.036	0.170	3.966	0.257
4. การสร้างความตระหนักในชุมชน(A4)	0.449	0.036	0.522**	12.400	<0.001
Constant	0.747	0.117		6.355	<0.001

$R = 0.766, R^2 = 0.587, \text{Adjust } R^2 = 0.583, SEE = 0.589, F = 138.695, p (\text{Sig. } F) = <0.001$

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากตัวแปรทำนายทุกตัวพร้อมกัน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย พหุคูณมาตรฐาน (β) การตระหนักรู้ด้านการรวบรวมขยะให้เป็นที่เป็นที่ เพื่อการจัดเก็บ(A1)มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.252 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่การตระหนักรู้ด้านการคัดแยกขยะในครัวเรือน(A2)มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) เท่ากับ -0.052 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการตระหนักรู้ด้านการแปรรูปขยะในครัวเรือน(A3)มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.170 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การตระหนักรู้ด้านการสร้างความตระหนักในชุมชน(A4) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.522 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) มีค่า เท่ากับ 0.587 หมายความว่า ร้อยละ 58.70 ของความแปรปรวนในการมีส่วนร่วมสามารถถูกทำนายด้วยการตระหนักรู้

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) ตัวแปรการตระหนักรู้

ตัวแปรการตระหนักรู้	B	SE B	β	t	Sig. t
การตระหนักรู้โดยรวม (COMMIT)	0.746	0.037	0.714**	20.243	<0.001
Constant	0.676	0.122		5.572	<0.001
$R = 0.714, R^2 = 0.510, \text{Adjust } R^2 = 0.509, SEE = 0.639, F = 409.759, p (\text{Sig. } F) = <0.001$					

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) ของการตระหนักรู้มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมโดยรวม เท่ากับ 0.714 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.510 หมายความว่าร้อยละ 51.10 ของความแปรปรวนในการมีส่วนร่วมสามารถถูกทำนายด้วยการตระหนักรู้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยระบุให้เห็นถึงระดับปัจจัยด้านการตระหนักรู้ในการจัดการขยะในชุมชน ที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยทั้งหมดด้านของปัจจัยด้านการตระหนักรู้อยู่ในระดับปานกลาง การคัดแยกขยะในครัวเรือนในระดับปานกลาง การตระหนักรู้ในการคัดแยกขยะในครัวเรือนนี้แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนมีความรู้และการตระหนักรู้ในกระบวนการคัดแยกขยะในที่อยู่อาศัยของตนเอง การรวบรวมขยะให้เป็นที่เป็นเพื่อการจัดเก็บในระดับปานกลาง ความเข้าใจและการตระหนักรู้ในกระบวนการรวบรวมขยะที่เป็นประโยชน์ในการจัดการขยะในชุมชนการสร้างความรู้ความตระหนักในชุมชนในระดับปานกลางแสดงถึงการมีการกระตุ้นความรู้และการตระหนักรู้ในหัวข้อเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน การแปรรูปขยะในครัวเรือนในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนมีความเข้าใจและการตระหนักรู้ในกระบวนการแปรรูปขยะเพื่อลดปริมาณขยะที่ส่งไปทำลาย การมีระดับปัจจัยด้านการตระหนักรู้ในระดับปานกลาง แสดงถึงความต้องการในการเพิ่มการสื่อสารและการแนะนำให้กับชุมชนเพื่อเพิ่มการตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน นอกจากนี้ยังสะท้อนความจำเป็นในการสร้างและสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการจัดการขยะในชุมชนสอดคล้องกับบทความวิจัยของศณัฐ เวชมนี (2564) ที่พบว่า ในชุมชนควรดำเนินการภายใต้แนวคิด 3Rs-Eco village โดยเจ้าหน้าที่เทศบาล ให้ความรู้ สร้างความตระหนัก และเจตคติในการจัดการขยะมูลฝอยแก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอย สนับสนุนให้เกิดการใช้ประโยชน์จากขยะอินทรีย์ของชุมชน และส่งเสริมให้ประชาชนใช้ถังขยะย่อยอินทรีย์ภายในครัวเรือน และงานวิจัยของสันติ ศรีสวนแดง, ประสงค์ ต้นพิชัย, อภิชาติ ใจอารีย์, นิรันดร์ ยิ่งยวด, จุฑาทิพย์ ถาวรรัตน์, ณภัทร ทองมั่ง และนันทนา จิตรแก้ว. (2560) ที่พบว่า ควรออกแบบกิจกรรมพัฒนาความรู้และความตระหนักในการจัดการขยะจัดในลักษณะของฐานการเรียนรู้จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) แหล่งที่มาของขยะ 2) ประเภทและการคัดแยกขยะ 3) สัญลักษณ์เกี่ยวกับขยะ 4) หลักการจัดการขยะ และ 5) ขยะในชีวิตประจำวันเพื่อช่วยลดขยะจากบ้านเรือนได้ และเห็นว่าควรมีการเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการในการจัดการขยะชุมชนระดับปานกลางแสดงให้เห็นว่าชุมชนมีการมีส่วนร่วมในการดำเนินการในกระบวนการจัดการขยะ นั้นหมายความว่าคนในชุมชนมีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของตนเองอย่างพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยวัฒน์ โพชะกะ และกาญจนา

ครองธรรมชาติ (2554) ได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน และในการแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงโสภะ อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการด้วยกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการสนับสนุนโครงการการจัดการขยะของชุมชนระดับปานกลางของการสนับสนุนโครงการการจัดการขยะของชุมชนนั้นแสดงว่า มีความเข้าใจและการสนับสนุนจากชุมชนในการจัดการขยะ การใช้เทคโนโลยีหรือสื่อสารในการเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะ ระดับปานกลาง ควรมีการใช้เทคโนโลยีหรือสื่อสารในการเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะนี้ชี้ให้เห็นถึงการนำเทคโนโลยีมาช่วยในกระบวนการนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการขยะชุมชนระดับปานกลางแสดงให้เห็นว่า ชุมชนมีการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการขยะอยู่บ้าง ส่วนการประเมินโครงการการจัดการขยะของชุมชนระดับปานกลางในการจัดการขยะของชุมชนนั้นแสดงให้เห็นว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการพัฒนาขั้นตอนการจัดการขยะของตนเอง การมีระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงถึงความสามารถในการพัฒนาการจัดการขยะในชุมชนโดยทั่วไป และเป็นที่ชี้แนะสำหรับการดำเนินการและการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการขยะในชุมชนในอนาคต

ความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างปัจจัยด้านการตระหนักรู้และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม พบว่าในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และทุกด้านของปัจจัยด้านการตระหนักรู้กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระหว่างปัจจัยด้านการตระหนักรู้ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชนทั้งหมดที่ได้รับการวิจัยความสัมพันธ์ที่สำคัญทางสถิติ ทุกด้านของปัจจัยด้านการตระหนักรู้กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั้นหมายถึงความสำคัญของทั้งสองปัจจัยในกระบวนการจัดการขยะในชุมชนด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด ผลการวิจัยพบว่าการสร้างความตระหนักในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 น่าสนใจที่สุดคือความสัมพันธ์ที่เด่นที่สุดคือระหว่างการสร้างความตระหนักในชุมชนกับการดำเนินการในการจัดการขยะชุมชน ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด ผลวิจัยพบว่าการคัดแยกขยะในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการประเมินโครงการการจัดการขยะของชุมชนที่ต่ำ โดยมีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งอาจแสดงถึงความจำเป็นของการพัฒนากิจกรรมการคัดแยกขยะในครัวเรือน และการประเมินโครงการที่เหมาะสม ผลการวิจัยนี้สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ในการพัฒนาแผนการจัดการขยะในชุมชน ที่มุ่งเน้นการเพิ่มความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของประชากรในกระบวนการนี้ เพื่อให้สามารถสร้างผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนและประสิทธิภาพในการจัดการขยะในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรศักดิ์ โตประสี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในรูปแบบ 3R ที่ส่งผลต่อความเต็มใจที่จะแบกรับค่าใช้จ่าย ในการกำจัดขยะตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายของประชาชน ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา ค่าธรรมเนียมการจัดการและค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะรูปแบบ 3R อยู่ในระดับค่อนข้างมาก 3) ความเต็มใจที่จะแบกรับค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายอยู่

ในระดับค่อนข้างมาก 4) ประชาชนในเขตธนบุรีที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน มีความเต็มใจที่จะแบกรับค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะ ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับน้อยที่สุดกับความเต็มใจที่จะแบกรับค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะ ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย และ 6) ด้านการลดอัตราการเสื่อมสลายทรัพยากรธรรมชาติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเต็มใจที่จะแบกรับค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะ ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของความเต็มใจที่จะแบกรับค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายของประชาชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 3.4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระทองมี อัสสุโซ (แอมไธสง) (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการป่าชายเลน แฉ่งท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักรู้กับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการป่าชายเลน แฉ่งท่าข้าม พบว่า ความตระหนักรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงบวกเท่ากับ 0.457, 0.775, 0.779, 0.694 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ บุญเพชร (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะทะเล ในอำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาขยะทะเลของประชากรกับความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะทะเล ที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและอยู่ในระดับสูง ($r=0.455$) 5). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะทะเลของประชากร ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกและอยู่ในระดับสูง ($r=0.534$) และ 6). ความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะทะเลกับการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะทะเล มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและอยู่ในระดับ ($r=0.723$)

จากการศึกษาระดับอิทธิพลของการตระหนักรู้ที่มีต่อการมีส่วนร่วม โดยเมื่อแยกเป็นรายองค์ประกอบของการตระหนักรู้ด้านการรวบรวมขยะให้เป็นที่เพื่อการจัดเก็บ ด้านการคัดแยกขยะในครัวเรือน ด้านการแปรรูปขยะในครัวเรือนและด้านการสร้างความตระหนักในชุมชน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) ของการตระหนักรู้ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือด้านการสร้างความตระหนักในชุมชน โดยเมื่อพิจารณาจากตัวแปรทำนายทุกตัวพร้อมกันพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) ของการตระหนักรู้ที่มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.714 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.510 หมายความว่าร้อยละ 51.10 ของความแปรปรวนในการมีส่วนร่วมสามารถถูกทำนายด้วยการตระหนักรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพุ่มไสว พุ่มไสว, ปรีชา ดิลกวุฒิสวัสดิ์ และลักษณพร คำดี (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชน ที่เน้นการตระหนักรู้ของผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรถึงศักยภาพของชุมชนและสิ่งแวดล้อม และเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญว่า เป็นรูปแบบที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา และพื้นที่อื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

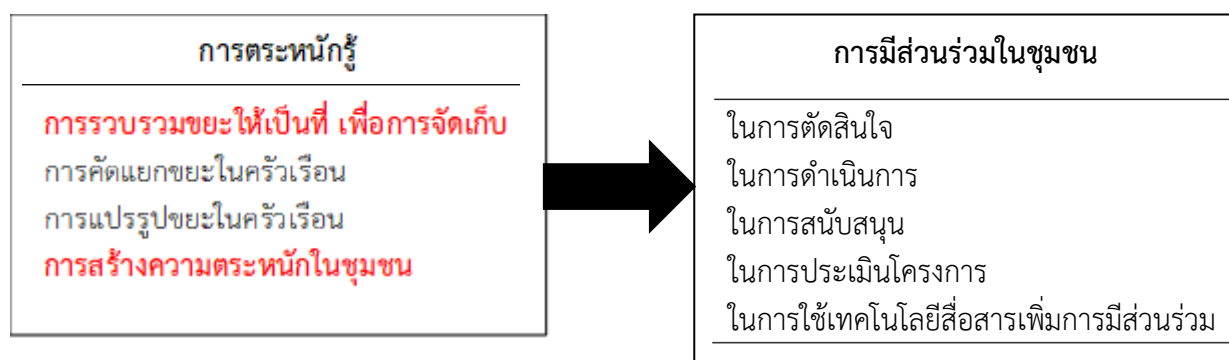

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้จากการการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน คือ ปัจจัยด้านการตระหนักรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และทุกด้านของปัจจัยด้านการตระหนักรู้อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการคัดแยกขยะในครัวเรือน ด้านการรวบรวมขยะให้เป็นที เพื่อการจัดเก็บ ด้านการสร้างความรู้ความตระหนักในชุมชนและด้านการแปรรูปขยะในครัวเรือน ทำให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อยส่วนใหญ่มีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะยังไม่มีดีพอ

ระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้านของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการในการจัดการขยะชุมชน ด้านการสนับสนุนโครงการจัดการขยะของชุมชน ด้านการใช้เทคโนโลยีหรือสื่อสารในการเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการขยะชุมชน และด้านการประเมินโครงการจัดการขยะของชุมชน ตามลำดับ ทำให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อยให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชนในระดับปานกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อยควรพัฒนาทั้ง 5 ด้านเพิ่มเติมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะชุมชน ด้านการจัดการขยะชุมชนโดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ มีการรณรงค์สร้างจิตสำนึก สร้างแรงจูงใจรวมถึงด้านการสนับสนุนโครงการ ควรมีการจัดหาทรัพยากร อุปกรณ์ เงินทุนและบุคลากรในการการสนับสนุนทางเทคนิค การฝึกอบรม การให้คำปรึกษาและการติดตามและประเมินผล ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีหรือสื่อสาร ควรมีการจัดทำเว็บไซต์เกี่ยวกับข้อมูลการจัดการขยะ ข่าวสาร กิจกรรม มีการแจ้งเตือนเวลาเก็บขยะ ค้นหาจุดรับขยะรีไซเคิลตลอดจนติดตามผลการจัดการขยะ สรุปองค์ความรู้ดังในภาพที่ 2

ความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างปัจจัยด้านการตระหนักรู้และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม พบว่าในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงทำให้ทราบว่าเมื่อมีการพัฒนาด้านและทุกด้านการตระหนักรู้ก็จะสามารถทำการพัฒนาการมีส่วนร่วมไปด้วยกันได้ โดยสามารถพัฒนาปัจจัยด้านการตระหนักรู้เป็นรายด้านที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมที่มีความสัมพันธ์กันสูงก่อน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนด้วยการตระหนักรู้จากผลการวิจัยสามารถปรับปรุงได้โดยเร็วโดยการให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐและอาสาสมัครชุมชนเร่งพัฒนาให้ความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในชุมชนด้านการสร้างความตระหนักในชุมชนและด้านการรวบรวมขยะให้เป็นที่เป็นที่ เพื่อการจัดเก็บ ซึ่งปัจจัยทั้งสองด้านนี้มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนในระดับสูง จะสามารถพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนได้อย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อยควรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปขยะในครัวเรือนเพิ่มเติม โดยเน้นการสื่อสารที่เข้าใจง่ายใช้ภาษาที่เรียบง่าย ตรงประเด็น ไม่ซับซ้อน

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อยควรจัดกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของแต่ละกลุ่ม กระตุ้นการมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมสอนวิธีการแปรรูปขยะ จัดประกวดผลงานการแปรรูปขยะ สร้างแรงจูงใจโดยการมอบรางวัล ของขวัญ แก่ผู้ที่แปรรูปขยะ

1.3 จัดตั้งจุดรับซื้อขยะรีไซเคิล ออกระเบียบเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการแปรรูปขยะ

1.4 พัฒนาช่องทางการสื่อสาร สร้างเว็บไซต์ เพจ แอปพลิเคชัน เกี่ยวกับการแปรรูปขยะ จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ โปสเตอร์ เกี่ยวกับการแปรรูปขยะรวมถึงการสร้างเครือข่าย ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม จัดตั้งชมรม กลุ่ม เกี่ยวกับการแปรรูปขยะ

1.5 จัดตั้งคณะกรรมการตัวแทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน มาจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นเสนอแนะ ตัดสินใจในการกำจัดขยะในชุมชน ด้านการประเมินโครงการ ควรกำหนดตัวชี้วัดในการจัดการขยะให้เป็นรูปธรรมและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการนี้ด้วย

1.6 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ มีการรณรงค์สร้างจิตสำนึก สร้างแรงจูงใจรวมถึงด้านการสนับสนุนโครงการ

1.7 พัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนด้วยการตระหนักรู้จากผลการวิจัยสามารถปรับปรุงได้โดยเร็วโดยการให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐและอาสาสมัครชุมชนเร่งพัฒนาให้ความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในชุมชนด้านการสร้างความตระหนักในชุมชนและด้านการรวบรวมขยะให้เป็นที่เป็นที่ เพื่อการจัดเก็บ ซึ่งปัจจัยทั้งสองด้านนี้มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนในระดับสูง จะสามารถพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนได้อย่างรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปวิจัยในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ต้องการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนด้วยการตระหนักรู้

2.2 ควรมีการวิจัยซ้ำในพื้นที่เดิมเพื่อทวนสอบผลการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2566). **สถานการณ์ปริมาณขยะในประเทศไทย**. แหล่งที่มา https://thaimsw.pcd.go.th/report_country.php?year=2565 สืบค้นเมื่อ 15 ธ.ค. 2566.
- ทิพวรรณ บุญเพชร. (2564). พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะทะเล ในอำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี. **วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์**. 11(2). 33-41.
- ปิยวัฒน์ โพชะกะ และกาญจนา ครองธรรมชาติ. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขวงโสภณระ อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น. **สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ขอนแก่น**. 18(2). 56 – 57.
- พระทองมี อัสสุโช (แอมไธสง). (2561). **ความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการป่าชายเลน แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร**. คุษณินพนธ์พุทธศาสตร์คุษณินพนธ์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535. (2535). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 9 (ตอน 9). หน้า 27. (27 ก.พ. 2535).
- พุ่มไสว พุ่มไสว, ปรีชา ดิลกภูมิสิทธิ และลักษณพร คำดี. (2565) การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคเอกชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา. **วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า**. 9(2). 11-24.
- ศุภณัฐ เวชมณี. (2564). **นวัตกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนกับเทศบาลเมืองลำสามแก้ว ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- สันติ ศรีสวนแดง, ประสงค์ ดันพิชัย, อภิชาติ ใจอารีย์, นิรันดร์ ยิ่งยวด, จุฑาทิพย์ ถาวรรัตน์, ณภัทร ทองมั่ง และนันทนา จิตรแก้ว. (2560) การพัฒนาความรู้และความตระหนักในการจัดการขยะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผ่านการมีส่วนร่วมระหว่างเครือข่ายมหาวิทยาลัยโรงเรียนและชุมชน. **วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์**. 1(1). 1-11.
- สุรศักดิ์ โตประสี. (2563). ความสัมพันธ์ของความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในรูปแบบ 3R ที่ส่งผลต่อความเต็มใจที่จะแบกรับค่าใช้จ่าย ในการกำจัดขยะตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายของประชาชน ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา ค่าธรรมเนียมการจัดการและค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์. **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**. 3(3). 46-62.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย. (2565). **ข้อมูล**. แหล่งที่มา <https://www.brn.go.th/public/> สืบค้นเมื่อ 15 ธ.ค. 2566.
- Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1981). **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation**. Rural Development Committee Center for International Studies. Cornell University.

- Hua, C. W. & Wan, K. E. (2011). **Civic Mindedness: Components, Correlates and Implications for the Public Service.** From <https://www.ccollege.gov.sg/Knowledge/Pages/Civic/Mindedness/Components,-Correlates-and-Implications-for-the-Public-Public-Service.aspx>. Retrieved January 20, 202.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics an introductory analysis.** New York: Harper & Row.